DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

9. marts 2006 *

I sag C-493/04,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Gerechtshof te 's-Hertogenbosch (Nederlandene) ved afgørelse af 9. juni 2004, indgået til Domstolen den 1. december 2004, i sagen

L.H. Piatkowski

mod

Inspecteur van de Belastingdienst grote ondernemingen Eindhoven,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas, og dommerne J. Malenovský (refererende dommer) og J.-P. Puissochet,

generaladvokat: F.G. Jacobs
justitssekretær: R. Grass,

* Processprog: nederlandsk.

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— den nederlandske regering ved H. Sevenster og C. Wissels, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved D. Martin og P. van Nuffel, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 17. november 2005,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af EF-traktatens artikel 48 og 52 (efter ændring nu artikel 39 EF og 43 EF) samt artikel 14c, litra b), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996 (EFT 1997 L 28, s. 1), der er

ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1606/98 af 29. juni 1998 (EFT L 209, s. 1, herefter »forordning nr. 1408/71«).

2 Anmodningen er indgivet under en sag mellem L.H. Piatkowski og Inspecteur van de Belastingdienst grote ondernemingen Eindhoven (skatteforvaltningen i Eindhoven, afdelingen for større virksomheder, herefter »Inspecteur«) vedrørende fastsættelsen af grundlaget for beregning af de bidrag, som skal betales af L.H. Piatkowski til den sociale sikringsordning i Nederlandene.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Artikel 13, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 bestemmer:

»Med forbehold af artikel 14c og 14f er de personer, der er omfattet af denne forordning, alene undergivet lovgivningen i én medlemsstat. [...]«

4 Den nævnte forordnings artikel 14c fastsætter de særlige regler, der finder anvendelse på personer, som samtidig har lønnet beskæftigelse og selvstændig beskæftigelse på forskellige medlemsstaters område.

5 Ifølge denne artikel 14c's litra b) er en person, der samtidig har lønnet beskæftigelse og selvstændig beskæftigelse på forskellige medlemsstaters område, i de tilfælde, som er omhandlet i bilag VII til samme forordning, omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område vedkommende har lønnet beskæftigelse, og af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område vedkommende har selvstændig beskæftigelse.

6 De i bilag VII til forordning nr. 1408/71 anførte tilfælde, hvor en person samtidig er omfattet af lovgivningen i to medlemsstater, indbefatter i henhold til bilagets punkt 1 en persons udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed i Belgien og beskæftigelse som arbejdstager i en anden medlemsstat.

De nationale bestemmelser

7 I henhold til artikel 6, stk. 1, litra b), i Algemene Ouderdomswet (almindelig lov om alderspension) er enhver person, som ikke er bosiddende, men er indkomstskattepligtig i Nederlandene som følge af lønnet beskæftigelse her, forsikret i henhold til den i loven fastsatte ordning. Det samme gælder i medfør af de øvrige love om social forsikring, nemlig Algemene Kinderbijslagwet (almindelig lov om børnetilskud), Algemene Nabestaandenwet (almindelig lov om efterladtepension) og Algemene wet bijzondere ziektekosten (almindelig lov om særlige udgifter i forbindelse med sygdom).

8 I Nederlandene er opkrævningen af bidrag til social forsikring reguleret i Wet financiering volksverzekeringen (lov om finansiering af folkeforsikringer, herefter »WFV«).

9 WFV's artikel 6 bestemmer:

»Den forsikrede er pligtig at betale bidrag til de sociale forsikringer.«

10 Samme lovs artikel 7 bestemmer:

»Grundlaget for beregningen af bidraget til de sociale forsikringer er den bidragspligtige persons bidragspligtige indkomst.«

11 I henhold til WFV's artikel 8 forstås ved bidragspligtig indkomst den skattepligtige indkomst eller den skattepligtige indenlandske indkomst som omhandlet i Wet op de inkomstenbelasting (lov om indkomstskat, herefter »WIB«).

12 I medfør af WIB's artikel 49, stk. 1, litra c), nr. 4, indgår indkomst, der hidrører fra fordringer på et selskab med hjemsted i Nederlandene, i den indenlandske skattepligtige indkomst, såfremt indkomstmodtageren har en væsentlig kapitalinteresse i dette selskab, som omhandlet i samme lovs artikel 20, litra a), og ejeren af denne interesse ikke er et selskab.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

13 L.H. Piatkowski, der er nederlandsk statsborger, bosatte sig i 1996 i Belgien, hvor han er erhvervsmæssigt beskæftiget som forretningsfører. Denne beskæftigelse anses efter belgisk lovgivning om social sikring for selvstændig beskæftigelse.

14 L.H. Piatkowski er også beskæftiget som direktør for anpartsselskabet Vanderheide Beheer BV (herefter »Vanderheide«), der har hjemsted i Nederlandene og er et 100% ejet datterselskab af et belgisk selskab, i hvilket L.H. Piatkowski og hans ægtefælle ejer hver 50% af kapitalandelene. Denne beskæftigelse, for hvilken L.H. Piatkowski i 1998 oppebar løn, som var indkomstskattepligtig i Nederlandene, anses efter nederlandsk lovgivning om social forsikring for lønnet beskæftigelse.

15 L.H. Piatkowski har en fordring på selskabet DuvedeC BV, der har hjemsted i Nederlandene, og i hvilket Vanderheide ejer 41% af kapitalandelene. I 1998 oppebar L.H. Piatkowski renter af denne fordring (herefter »de omtvistede renter«), som blev medregnet ved fastsættelsen af hans bidragspligtige indkomst for dette år.

16 L.H. Piatkowski indgav en klage til Inspecteur, idet han anfægtede, at de omtvistede renter blev medregnet i den bidragspligtige indkomst. Det hertil svarende bidrag blev imidlertid stadfæstet ved afgørelse af 17. marts 2000. L.H. Piatkowski anlagde herefter sag ved Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. Han gjorde navnlig gældende for denne ret, at det i medfør af forordning nr. 1408/71 tilkommer de kompetente myndigheder i Kongeriget Belgien, som er den stat, hvor han har bopæl, at opkræve bidrag af de omtvistede renter.

17 Da Gerechtshof te 's-Hertogenbosch finder, at der foreligger rimelig tvivl vedrørende spørgsmålet, om opkrævningen af bidrag til de nederlandske sociale forsikringer af de omtvistede renter er forenelig med fællesskabsretten, har den besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er fællesskabsretten, navnlig retten til fri bevægelighed og bestemmelserne i artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71 [...] til hinder for, at Nederlandene opkræver socialsikringsbidrag af renteindkomst, som et i Nederlandene hjemme-

hørende selskab betaler til en i Belgien hjemmehørende person, som såvel den nederlandske som den belgiske sociale sikringslovgivning finder anvendelse på i medfør af artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71 sammenholdt med forordningens bilag VII, punkt 1?«

Om det præjudicielle spørgsmål

18 Det fremgår af ordlyden af det præjudicielle spørgsmål, sammenholdt med forelæggelsesafgørelsens præmisser, at Gerechtshof te 's-Hertogenbosch nærmere bestemt ønsker oplyst, om traktatens artikel 48 om arbejdskraftens frie bevægelighed og traktatens artikel 52 om etableringsfriheden samt artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at de er til hinder for den nederlandske lovgivning, hvorefter renter som dem, der i hovedsagen udbetales af et selskab med hjemsted i Nederlandene til en nederlandsk statsborger med bopæl i Belgien, der i henhold til den nævnte forordning og henset til arten af den pågældendes erhvervsmæssige beskæftigelse er omfattet af lovgivningen om social sikring i begge disse medlemsstater, indgår i grundlaget for beregningen af sociale bidrag, selv om der ikke foreligger noget klart kriterium for disse renters tilknytning til den medlemsstat, hvor selskabet har hjemsted.

19 Det bemærkes indledningsvis, at formålet med forordning nr. 1408/71, som det fremgår af dens anden og fjerde betragtning, er at sikre arbejdstageres og selvstændige erhvervsdrivendes frie bevægelighed inden for Det Europæiske Fællesskab under hensyntagen til særegenhederne i de nationale lovgivninger om social sikring. Forordningen lægger med henblik herpå, som det fremgår af dens femte, sjette og tiende betragtning, princippet om ligebehandling af arbejdstagere efter de forskellige nationale lovgivninger til grund, og det tilsigtes med forordningen at sikre ligebehandling af alle arbejdstagere, der er beskæftiget på en medlemsstats område, bedst muligt samt ikke at stille arbejdstagere ringere, når de udnytter deres ret til fri bevægelighed (jf. dom af 8.3.2001, sag C-68/99, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 1865, præmis 22 og 23, og af 26.5.2005, sag C-249/04, Allard, Sml. I, s. 4535, præmis 31).

20 De regler, som er indført ved forordning nr. 1408/71, er kun samordningsregler, som bl.a. i forordningens afsnit II omhandler bestemmelsen af, hvilken lovgivning eller hvilke lovgivninger der skal anvendes på de arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, som under forskellige omstændigheder gør brug af deres ret til fri bevægelighed. Det er en nødvendig følge af sådanne regler, at niveauet af de sociale bidrag, der skal betales i forbindelse med en beskæftigelse, er forskelligt afhængigt af, i hvilken medlemsstat denne beskæftigelse helt eller delvis udøves, eller afhængigt af den lovgivning om social sikring, som gælder for denne beskæftigelse (jf. i denne retning dommen i sagen Kommissionen mod Tyskland, præmis 29, og af 19.3.2002, forenede sager C-393/99 og C-394/99, Hervein m.fl., Sml. I, s. 2829, præmis 52).

21 I artikel 13 i forordning nr. 1408/71, som indleder denne forordnings afsnit II om bestemmelse af, hvilken lovgivning der skal anvendes, er det i stk. 1 fastsat, at de personer, der er omfattet af denne forordning, med forbehold af artikel 14c og 14f alene er undergivet lovgivningen i én medlemsstat. Som det navnlig fremgår af femte, ottende og tiende betragtning til denne forordning, har princippet om anvendelse af én lovgivning om social sikring til formål at afskaffe den forskelsbehandling, som for lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, der flytter inden for Fællesskabet, kan være en følge af en fuldstændig eller delvis kumulation af de lovgivninger, der finder anvendelse (jf. i denne retning dom af 15.2.2000, sag C-169/98, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 1049, præmis 43). I overensstemmelse hermed bestemmer artikel 14a, stk. 2, i forordning nr. 1408/71, at en person, der normalt har selvstændig beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han er bosat (jf. dom af 30.1.1997, sag C-340/94, De Jaeck, Sml. I, s. 461, præmis 11).

22 Det fremgår imidlertid af artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71, at personer, som samtidig har lønnet beskæftigelse på én medlemsstats område og selvstændig beskæftigelse på en anden medlemsstats område, i de i forordningens bilag VII omhandlede tilfælde samtidig er omfattet af hver af disse staters lovgivning. Disse personer er følgelig forpligtet til at betale de bidrag, som i givet fald pålægges dem i begge disse lovgivninger (De Jaeck-dommen, præmis 39).

23 I en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor det er ubestridt, at L.H. Piatkowski samtidig har lønnet beskæftigelse i Nederlandene og selvstændig beskæftigelse i Belgien og dermed er omfattet af punkt 1 i bilag VII til forordning nr. 1408/71, følger det af selve den nævnte forordnings bestemmelser, at den berørte person kan være forpligtet til at betale de bidrag, som er fastsat i den nederlandske lovgivning om sociale forsikringer, selv om han betaler bidrag i henhold til den belgiske lovgivning om sociale forsikringer.

24 Det skal derfor undersøges, om artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71 udelukker, at en arbejdstager for så vidt angår en og samme indkomst kan pålægges at betale de udgifter til social sikring, der følger af den samtidige anvendelse af de to omhandlede nationale lovgivninger.

25 I denne henseende skal der, som også den forelæggende ret har gjort, henvises til, at den affattelse af artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71, som finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, ikke længere, i modsætning til den tidligere affattelse, præciserer, at der kun sker en samtidig anvendelse af lovgivningen i hver af de berørte medlemsstater »for så vidt angår beskæftigelsen på deres område«.

26 Ved fortolkningen af en fællesskabsregel er det imidlertid nødvendigt ikke blot at tage hensyn til denne regels ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori denne regel indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. De Jaeck-dommen, præmis 17, og dom af 7.6.2005, sag C-17/03, VEMW m.fl., Sml. I, s. 4983, præmis 41).

27 Hvis bestemmelserne i artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71 blev fortolket således, at de hjemler betaling af dobbelt bidrag af en og samme indkomst, ville det stille arbejdstagere, som udnytter retten til fri bevægelighed, ringere, og derfor være i klar modstrid med formålet med denne forordning. Som Domstolen har fastslået med hensyn til den nævnte forordnings artikel 14d, stk. 2, er medlemsstaterne i

henhold hertil forpligtede til ikke at forskelsbehandle arbejdstagere, som er omfattet af bestemmelserne i samme forordnings artikel 14c, litra b), i forhold til arbejdstagere, der har hele deres beskæftigelse i én medlemsstat (jf. i denne retning dommen i sagen Hervein m.fl., præmis 61).

28 Det følger således implicit, men ikke desto mindre nødvendigvis af disse bestemmelser, at den forsikrede person i de i bilag VII til forordning nr. 1408/71 omhandlede tilfælde er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, hvor den pågældende har lønnet beskæftigelse for så vidt angår denne beskæftigelse, og af lovgivningen i den medlemsstat, hvor den pågældende har selvstændig beskæftigelse for så vidt angår den selvstændige beskæftigelse.

29 For så vidt angår indkomst, der hidrører fra lønnet beskæftigelse, og indkomst, der hidrører fra selvstændig beskæftigelse — hvilke indkomster under ingen omstændigheder kan være genstand for dobbelt bidragspligt — kan hver af de berørte medlemsstater derfor kun opkræve bidrag af den del af indkomsten, der er optjent på dens område (jf. i denne retning De Jaeck-dommen, præmis 40).

30 Det er imidlertid ubestridt, at de omtvistede renter ikke er undergivet bidragspligt i Belgien. Selv hvis det antages, at reglen om forbud mod dobbelt bidragspligt, som der er henvist til i denne doms foregående præmis, ikke blot finder anvendelse på indkomst, der hidrører fra lønnet beskæftigelse, og indkomst, der hidrører fra selvstændig beskæftigelse, men også omfatter al indkomst, som er optjent af personer, der er omfattet af bestemmelserne i artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71, er den omhandlede nederlandske lovgivning under alle omstændigheder ikke i strid med denne regel.

31 På denne baggrund kan den omstændighed, at forordningen ikke indeholder noget kriterium for tilknytning til Nederlandene af indkomst, der er oppebåret i form af renter, ikke i sig selv være til hinder for, at sådan indkomst i henhold til denne medlemsstats lovgivning pålægges bidragspligt til den sociale sikring.

32 Eftersom fællesskabsretten ikke begrænser medlemsstaternes kompetence til selv at udforme deres sociale sikringsordninger (dom af 13.5.2003, sag C-385/99, Müller-Fauré og van Riet, Sml. I, s. 4509, præmis 100), tilkommer det i øvrigt i mangel af en harmonisering på fællesskabsplan enhver berørt medlemsstat i lovgivningen at fastsætte betingelserne for retten eller forpligtelsen til at være forsikret i en social sikringsordning, niveauet af de bidrag, som skal betales af de forsikrede (jf. bl.a. dom af 8.9.2005, sag C-512/03, Blanckaert, Sml. I, s. 7685, præmis 49), samt hvilke indkomster der skal tages hensyn til ved beregningen af disse bidrag (dom af 26.1.1999, sag C-18/95, Terhoeve, Sml. I, s. 345, præmis 51).

33 Den berørte medlemsstat skal imidlertid overholde fællesskabsretten ved udøvelsen af denne kompetence (jf. bl.a. Terhoeve-dommen, præmis 34, og dom af 7.7.2005, sag C-227/03, Van Pommeren-Bourgondiën, Sml. I, s. 6101, præmis 39).

34 I denne henseende har Domstolen fastslået, at EF-traktaten ikke giver en arbejdstager, der udvider sin beskæftigelse til at omfatte mere end én medlemsstat eller overflytter den til en anden medlemsstat, nogen garanti for, at dette har neutrale virkninger for så vidt angår den sociale sikring. På grund af forskellene i medlemsstaternes lovgivninger om social sikring kan en sådan udvidelse eller overflytning alt efter omstændighederne være mere eller mindre fordelagtig eller ufordelagtig for arbejdstageren for så vidt angår den sociale beskyttelse. Det følger heraf, at selv i tilfælde af, at det er mindre fordelagtigt, at en sådan lovgivning finder anvendelse, er den ikke i strid med bestemmelserne i traktatens artikel 48 og 52, såfremt den ikke stiller den pågældende arbejdstager ringere i forhold til dem, der har hele deres beskæftigelse i den medlemsstat, hvor denne lovgivning finder anvendelse, eller i forhold til dem, der allerede tidligere var omfattet af den i vedkommende stat, og såfremt den ikke blot indebærer, at den pågældende indbetaler sociale bidrag, som ikke kommer ham til gode (jf. i denne retning dommen i sagen Hervein m.fl., præmis 51).

35 I det foreliggende tilfælde skal det for det første fastslås, at WIB's artikel 49, stk. 1, litra c), nr. 4, hvorefter den indkomst, hvoraf der opkræves bidrag til den sociale

sikring, omfatter indkomst fra fordringer på et selskab med hjemsted i Nederlandene, uden at gøre forskel finder anvendelse for enhver modtager af sådan indkomst uden at stille arbejdstagere, der som L.H. Piatkowski har gjort brug af deres ret til fri bevægelighed, mindre fordelagtigt i forhold til arbejdstagere, som har hele deres beskæftigelse i denne medlemsstat.

36 Det er endvidere ubestridt, at de sociale bidrag, som L.H. Piatkowski har betalt i Nederlandene, giver ham ret til social beskyttelse i denne medlemsstat ud over den beskyttelse, som han er berettiget til i Belgien, og dermed ikke er betalt uden at komme ham til gode.

37 Det fremgår ganske vist, at den omstændighed, at de omtvistede renter medregnes i den bidragspligtige indkomst, der udgør beregningsgrundlaget for de sociale bidrag, som L.H. Piatkowski skal betale, ikke som sådan giver ham ret til yderligere sociale ydelser i Nederlandene ud over dem, som han allerede var berettiget til i denne medlemsstat. Denne situation er imidlertid for det første en følge af den kompetence, som hver enkelt medlemsstat bevarer med hensyn til at fastsætte niveauet af de bidrag, som skal betales af de forsikrede, samt hvilke indkomster der skal medregnes ved beregningen af disse bidrag, som anført i præmis 32 i denne dom. Omfanget af den sociale beskyttelse og den præcise metode til beregning af de sociale bidrag er forhold, der ikke er relevante, når pligten til at betale bidragene modsvares af den samlede sociale beskyttelse, som ydes.

38 Hvis omfanget af den sociale beskyttelse i hovedsagen er uafhængig af størrelsen af de indbetalte sociale bidrag, er en sådan situation for det andet en nødvendig følge af en social sikringsordning, som hviler på et solidaritetsprincip.

39 På denne baggrund ses den i hovedsagen omhandlede nederlandske lovgivning ikke at være i strid med det i traktatens artikel 48 og 52 sikrede princip om personers frie bevægelighed.

40 Det af den forelæggende ret stillede spørgsmål skal herefter besvares med, at traktatens artikel 48 og 52 om henholdsvis arbejdskraftens frie bevægelighed og etableringsfriheden samt artikel 14c, litra b), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for den nederlandske lovgivning, hvorefter der i grundlaget for beregningen af sociale bidrag indgår renter som dem, der i hovedsagen udbetales af et selskab med hjemsted i Nederlandene til en nederlandsk statsborger med bopæl i Belgien, der i henhold til den nævnte forordning og henset til arten af den pågældendes erhvervsmæssige beskæftigelse er omfattet af lovgivningen om social sikring i begge disse medlemsstater.

Sagens omkostninger

41 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

EF-traktatens artikel 48 og 52 (efter ændring nu artikel 39 EF og 43 EF) om henholdsvis arbejdskraftens frie bevægelighed og etableringsfriheden samt artikel 14c, litra b), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996, der er ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1606/98 af 29. juni 1998, skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for den nederlandske lovgivning, hvorefter der i grundlaget for beregningen af sociale bidrag indgår renter som dem, der i hovedsagen udbetales af et selskab med hjemsted i Nederlandene til en nederlandsk statsborger med bopæl i Belgien, der i henhold til den nævnte forordning og henset til arten af den pågældendes erhvervsmæssige beskæftigelse er omfattet af lovgivningen om social sikring i begge disse medlemsstater.

Underskrifter